

SOS Barn

2 2019

”FADDER- SKAPET FÖRÄNDRADE MITT LIV”

Magnus Fridh, träffade sitt
fadderbarn i tonåren

*Barnnäktenskap hotar
hennes framtid*

Utbildning är vägen till frihet

E-Prep

PREPPAR
PERSONAL
PÅ PLATS

I decide my future

BARNENS
RÄTT TILL
EGENMAKT

Play Your Part

TILLSAMMANS
FÖRÄNDRAR
VI VÄRLDEN

INNEHÅLL

04/I DECIDE MY FUTURE

Ny metod stärker barn

10/SÅ RUSTADES DE MOT CYKLONEN

E-Prep räddade barnbyn i Beira

12/EN PAPPAS SISTA UTVÄG

Fattigdom hotar döttrarnas framtid

16/MURATS NYA LIV

Läs hur det gick sedan

19/NÄR DE UNGA FÅR SÄGA SITT

Unga rådfrågas kring ny guide

20/KARMA FÖRÄNDRADE HANS LIV

Mötet med fadderbarnet ändrade allt

22/INVOLVERA BARNEN

Så här skapar du engagemang hos barn

SOS BARNBYAR
SVERIGE

Kontakta oss

SOS Barnbyar
Box 17 256, 104 62 Stockholm
08 – 545 832 00
info@sos-barnbyar.se

UTGIVARE: SOS BARNBYAR 2019
KONTAKT: INFO@SOS-BARNBYAR.SE
REDAKTÖR: JOHANNA PERWE
ART DIRECTOR: FORM-E-LETT
OMSLAGSFOTO: TOM MARUKO
TRYCK: ÄTTA.45 TRYCKERI AB
PAPPER: AMBER GRAPHIC

Namnen på barnen som är med i tidningen är ändrade av integritetsmässiga skäl.

Tillsammans kan vi förändra världen

VI TROR PÅ alla barns rätt till en trygg uppväxt. Det gör också de 196 länder världen över som skrivit under barnkonventionen. Ändå lever ett av tio barn i världen idag i utsatthet på grund av att de förlorat sina föräldrar, eller riskerar att göra det. Det är de här barnen vi arbetar med – och för. Ett arbete som gör barn kapabla och starka och gör att de vågar ta chansen, om de bara får den. Att barnkonventionen blir lagstadgad i Sverige från och med 1 januari 2020 är ett stort steg framåt, så här 30 år efter att den skrevs under för första gången.

Att stärka barns röst idag ger ett starkare samhälle i framtiden.”

Moçambique – och nu också ingår i vår internationella strategi. Att stärka barns röst idag ger ett starkare samhälle i framtiden, eftersom de här barnen är mer benägna att ta ansvar som vuxna.

För en familj som lever i utsatthet lurar katastrofen ständigt runt hörnet. Det vet Nyaaba som kan behöva ställas inför ett av de värsta val man kan tänka sig som förälder: att tvingas gifta bort sina två yngsta döttrar – endast 12 och 15 år gamla. Fattigdom och ålder gör att han inte kommer klara av att försörja dem länge till. Du kan läsa mer om Nyaaba och hans två döttrar Marikah och Serwa på sid 12.

Som fadder gör du skillnad för barn som Marikah och Serwa. Ditt engagemang gör att fler barn får växa upp med en kärleksfull familj, mat på bordet och där skolgång är en självklarhet. Precis det barnkonventionen lovar alla barn. För att vi ska bli fler har vi nyligen lanserat initiativet *Play Your Part* som du kan läsa mer om på sid 14. Med det vill vi uppmana och utmana människor att ta sitt ansvar för att bidra till en mänskligare värld där fler barn får växa upp i trygghet.

Ensamman kan vi göra skillnad.
Tillsammans kan vi förändra världen.

Bodil Långberg
tf generalsekreterare,
SOS Barnbyar Sverige

FOTO: ELLEN BORELL

Barnkonventionen blir lag

FRÅN OCH MED 1 JANUARI 2020 är barnkonventionen lagstadgad i Sverige. Det innebär att barnets rättigheter alltid kommer att tas i beaktande vid rättsprocesser i Sverige som rör barn. Beslutet är ett viktigt ställningstagande från riksdag och regering där barns rätt till en trygg uppväxt äntligen har fått lagen på sin sida.

SISTA STEGEN MOT BARNKONVENTIONEN

För att påskynda arbetet med att uppnå barnkonventionen har Child Rights Now!, ett initiativ från världens sex största barnrättsorganisationer däribland SOS Barnbyar, tagit fram rapporten "A Second Revolution: 30 years of child rights, and the unfinished

agenda". Den beskriver vad som krävs för att förverkliga alla barns rättigheter och att stoppa våld mot barn – något som också ingår i de globala målens agenda för hållbar utveckling.

– Det är hög tid att världen bjuder in och rådfrågar oss i

ämnen som påverkar oss barn och unga, sa en av deltagarna från SOS Barnbyar Zambia under en paneldebatt vid European Development Days i Bryssel, i samband med att rapporten släpptes.

Läs och ladda ner rapporten på <https://child-rights-now.org/>

15 % PÅ KOSTTILLSKOTT FRÅN GREAT EARTH

Kosttillskott är ett bra komplement till en hälsosam kost och livsstil som kan hjälpa till att förebygga vanliga näringsbrister och öka din livskvalitet. Nu kan du som fadder få 15 procent på vårt partnerföretag Great Earths sortiment. Erbjudandet gäller till 31 mars 2020 när du handlar Great Earth på apotea.se, ange rabattkod SOS15.

Great Earth Scandinavia är certifierad och godkänd enligt branschens riktlinjer för säkra kosttillskott. För varje produkt som säljs går 10 kronor oavkortat till SOS Barnbyar.

Välj smart – läs tidningen digitalt

För att spara på miljön och hålla ner portokostnader kan du välja att få SOS Barn digitalt till din inbox istället för i brevlådan. Kontakta Givarservice på telefon 08-545 832 04 eller mejl givarservice@sos-barnbyar.se och meddela till vilken mejladress du vill att vi skickar den.

EFFEKTER SOM FÖRÄNDRAR LIV

SOS Barnbyars arbete har stor långsiktig betydelse, både för individen och på samhället i stort*.

Bryter fattigdomsspiralen

90 % av de som tidigare varit med i våra program ger sina egna barn en trygg uppväxt, tack vare att de själva vuxit upp i en trygg miljö. Vi gör skillnad i generationer framåt.

Säkrar basbehoven

90 % av de som tidigare varit med i våra program har som vuxna ett eget hem, mat på bordet och lever idag ett bra liv.

Skapar trygga samhälls-medborgare

80 % av de som tidigare varit med i våra program upplever att de har hög livskvalitet, såväl socialt som känslomässigt, och en trygg plats i tillvaron.

Möjliggör självförsörjning

80 % av de som tidigare varit med i våra program har tack vare skolgång, kunskap och utbildning skapat förutsättningar för ett stabilt arbetsliv.

*Resultaten baseras på intervjuer med 3 450 deltagare från 37 länder i våra program.

"HEJ GOOGLE! PRATA MED SOS BARNBYAR"

Du vet väl att du kan prata med SOS Barnbyar genom Google Assistant? Det är lätt att komma igång, starta din mobil eller Google Home högtalare och säg "Prata med SOS Barnbyar". Ställ frågor

om vårt arbete så kan du lära dig mer om våra program, fokusländer och få svar på de vanligaste frågorna om vår verksamhet.

Ny metod stärker barns delaktighet:

”Jag har lärt mig att drömma stort”

Genom att känna till sina rättigheter kan barn ta ett ökat ledarskap i sitt liv – och därmed också sin egen framtid. SOS Barnbyar i Sverige och i Moçambique har tillsammans utvecklat metoden *I decide my future* som handlar om att stärka barns delaktighet och självledarskap. Nu har metoden blivit en del av SOS Barnbyars internationella strategi mot 2030 och ska tas vidare till flera länder.

Text: Johanna Perwe Foto: Ellen Borell

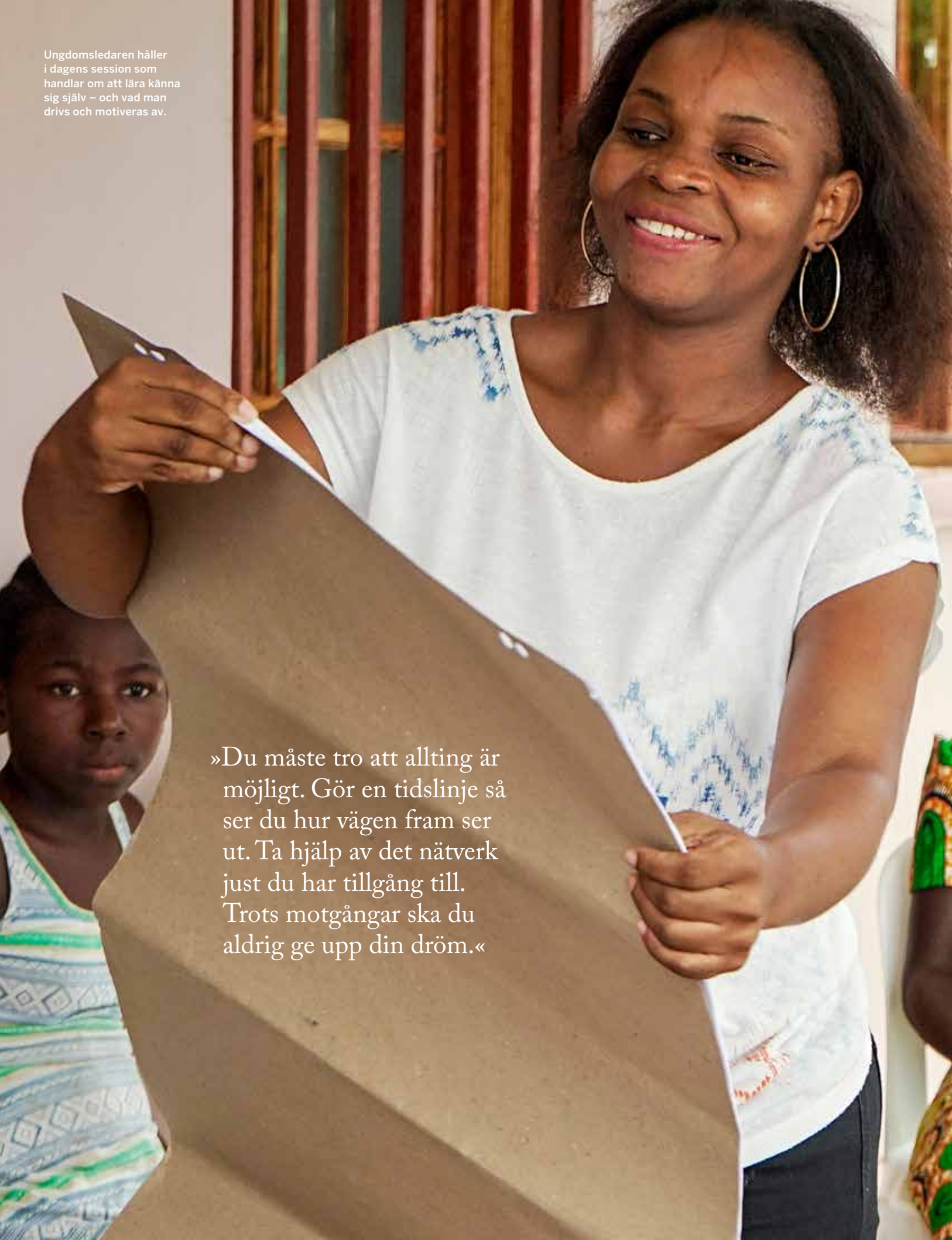
Sagt om
I decide
my future

CHARITY MAGOMBO

ungdomsledare och ansvarig för ett av ungdomsprogrammen vid SOS Barnbyar i Tete, Moçambique.

– *I decide my future* har inte bara förändrat barnen och mammorna – utan även mig. När jag själv var liten blev jag retad och fick höra att jag var fet. Jag hade inga vänner och var väldigt introvert och blyg. Men sedan jag började arbeta med metoden 2017 har jag accepterat mig själv som jag är. Jag är väldigt imponerad av materialet och ser också hur barnen förstått skillnaden mellan att vara delaktig och inte delaktig, och hur det påverkar livet i stort. Flera av barnen som var med från början har nu fått arbete; en flicka arbetar på en cateringfirma och en annan på ett hotell. *I decide my future* har också lärt mig att, oavsett vilken ålder du är i, kan du alltid fortsätta att uppfylla dina drömmar och mål.

Ungdomsledaren håller
i dagens session som
handlar om att lära känna
sig själv – och vad man
drivs och motiveras av.

A woman with dark skin and long dark hair, wearing a white t-shirt with blue embroidery and large hoop earrings, is smiling and holding a large sheet of brown paper. She is using a white pen to draw on the paper. In the background, there are vertical wooden slats. To the left, a young girl with dark skin and a patterned top is looking towards the camera.

»Du måste tro att allting är
möjligt. Gör en tidslinje så
ser du hur vägen fram ser
ut. Ta hjälp av det nätverk
just du har tillgång till.
Trots motgångar ska du
aldrig ge upp din dröm.«

BAKOM ETT AV HUSEN i barnbyn sitter ett femtontal barn på stolar, ställda i ring. De är placerade i skuggan, skyddade från den brännande solen. Förväntansfulla, med fokus på den unga kvinnan i mitten som ska leda dagens session. Hon är ungdomsledare vid SOS Barnbyar och har barnens fulla intresse.

– Det finns olika sorts drömmar, säger hon och tittar på var och ett av barnen i ringen. De drömmar du har om natten, men också de drömmar som är kopplade till dina mål i livet. Det är de här drömmarna du ska tro på, för det är de här drömmarna du kan nå.

Med inlevelse berättar hon för barnen om varje människas ansvar att skapa sitt eget liv. I metoden liknas livets resa vid en seglats. Skeppet är de lagar som ger dig rättigheter, skepparen är självledarskapet och seglet din egen delaktighet. Det vill säga den kraft som ger färden styrfart. Budskapet är att du behöver känna till dina rättigheter för att kunna ta tillvara på dem. Genom kunskap och träning i självledarskap, lär du dig också att ta ansvar för ditt liv – och därigenom också din egen framtid.

För att förstå människans komplexitet liknas jaget vid en flodhäst som ligger och badar i vattnet. Ungdomsledaren berättar att det bara är den del som är ovanför vattenytan som andra ser. Men i själva verket rymmer kroppen en mängd känslor, tankar och erfarenheter. Det vill säga det som skapar själva jaget och som påverkar varje persons beteende. Bara genom att lära känna hela sitt jag, inklusive det som är under vattenytan, kan man förstå sig själv på riktigt och därmed också påverka sina egna handlingar.

STÄRKER SJÄLVKÄNSLAN

Dagens session är en av totalt tolv. Varje session har olika teman och pågår i upp till två timmar. Gemensamt för alla sessions är att barnens självkänsla och självförtroende ska stärkas. För att det ska fungera fullt ut är det också viktigt att SOS-mammorna deltar. De har placerat ut sig utanför barnens ring. I gruppövningen där man ska sjunga och dansa är de också med. Energinivån och stämningen är hög. När ungdomsledaren frågar barnen vilka

” De drömmar du har om natten, men också de drömmar som är kopplade till dina mål i livet. Det är de här drömmarna du ska tro på, för det är de här drömmarna du kan nå.”

drömmar de har är det många som räcker upp handen och vill svara. Det visar sig att det sitter en mängd framtida lärare, läkare, affärskvinnor och brandmän i ringen.

– Du måste tro att allting är möjligt. Gör en tidslinje så ser du hur vägen fram ser ut. Ta hjälp av det nätverk just du har tillgång till. Trots motgångar ska du aldrig ge upp din dröm, avslutar hon.

I den här barnbyn har barnen, mammorna och ungdomsledaren arbetat med metoden i nästan två år. Men tanken är att övningen inte är över bara för att man har deltagit i alla sessioner. Den hålls hela tiden levande i gruppen eftersom nya barn kan ha kommit till barnbyn och de barn som tidigare varit för små för att delta, har blivit äldre. En av mammorna, som varit med sedan starten, ser framför allt två saker som *I decide my future* har bidragit till.

– För det första har jag blivit medveten om att vi behöver ha en öppen dialog med barnen, speciellt flickorna, när de börjar bli vuxna. Jag har lärt mig att vi måste prata mer öppet om till exempel sexualkunskap och preventivmedel, för att jag ska kunna stödja dem i de här frågorna.

Hon berättar också att metoden inspirerat barnen att ta ansvar och förberett dem inför framtiden.

– *I decide my future* har hjälpt barnen i

skolan. Mina barn är mer delaktiga nu, även i hushållet. Pojkarna har lärt sig att städa och laga mat. Vi odlar lite på gården som vi tar hand om. Just nu odlar vi majs men när det blir kallare efter regnsäsongen odlar vi också andra grönsaker, berättar hon.

INVOLVERAS I BESLUTEN

Ett annat exempel är att barnen numera involveras i välkommandet när nya barn kommer till barnbyn. De kan ge förslag på leksaker att köpa in och hur mottagandet ska läggas upp så att det nya barnet ska känna sig riktigt välkommet. De får också tycka till om veckomatsdeln och vilka inköp som ska göras i affären. Flera av barnen berättar också att de vågar prata mer med mammorna, sedan de börjat arbeta med metoden. Dialogen har blivit öppnare.

Marlene Rosendal, på SOS Barnbyar Sverige, är en av initiativtagarna bakom *I decide my future*. Hon menar att barn som känner sig prioriterade och får utveckla sina drömmar, också vågar lita på sig själva och tar större ansvar för sin egen utbildning och framtid. Delaktighet handlar inte om att barnen ska bestämma allt hela tiden. Det handlar om att barnen ska behandlas med respekt, som kapabla medborgare. Barn har rätt att uttrycka sin

mening och höras i alla frågor som rör dem.

– Jag ser barnen som rättighetsbärare. Genom att veta vilka rättigheter de har, förstår de också att de är en del av ett större sammanhang. Med ett ökat självförtroende kommer också ett ansvarstagande som har en positiv effekt på barnets

egen framtid och därmed samhället i stort.

” Med ett ökat självförtroende kommer också ett ansvarstagande som har en positiv effekt på barnets egen framtid och därmed samhället i stort.”

gångsfaktor har varit att involvera mammorna, men även programcheferna och övrig personal, berättar Marlene Rosendal.

I en oberoende utvärdering som Strategirådet genomförde 2018 på uppdrag av SOS Barnbyar var den samlade bedömningen av metoden mycket positiv.

– Den visade att barnens självledarskap ökat genom att de har fått ett större inflytande över beslut som berör dem, vilket är en förutsättning för att kunna utvecklas till självständiga, ansvarstagande individer.

Utvärderingen visade också att metoden har bidragit till att flera av mammornas föräldraskap rört sig bort från ett traditionellt auktoritärt föräldraskap, till ett mer dialogbaserat och lyhört bemötande. Genom att utbilda ungdomsledarna i barnbyarna har *I decide my future* blivit ett självklart verktyg att arbeta utifrån i verksamheten. Från och med våren 2019 används den i samtliga sex barnbyar i landet.

– Ansvariga ledare, tillsammans med medarbetarna i Moçambique, bär nu ansvaret att förvalta den vidare så att barnens delaktighet fortsätter att vara ett självklart utgångsläge, berättar Marlene Rosendal.

Inom federationen används *I decide my future* nu som exempel på hur SOS Barnbyar arbetar med barns delaktighet och egenmakt, vilket är en del av federationens strategi mot 2030. Tanken är att *I decide my future* ska sjösättas i flera länder på sikt.

En 17-årig flicka som var med på dagens session berättar vad metoden betyder för henne.

– Den lär oss att vi aldrig ska ge upp vår dröm. Jag har lärt mig att drömma stort. ●

OM METODEN

Metoden är utvecklad för att stärka barns delaktighet och självledarskap som kan bidra till att de tar ett ökat ansvar för sitt liv. Den ger också vuxna verktyg att stärka barn och unga. Målgruppen är barn och unga 12–23 år som bor i barnbyarna. Metoden genomförs i tolv "sessions" av ungdomsledare, under en period på upp till två års tid. Studiematerialet innehåller information och övningar om barns rättigheter, delaktighet och eget självledarskap. För att metoden ska fungera fullt ut behöver mammorna vara involverade, men alla i barnets närhet bör ha en förståelse för metodiken för att säkerställa att den förankras framåt. Bland annat inkluderas programcheferna i delar av utbildningen. *I decide my future* är utvecklad tillsammans med Elisabet Hearn som är expert på självledarskap. Den bygger på ett tidigare samarbete med organisationen Star for Life, som är ett skolprogram i bland annat Sydafrika som arbetar med att motverka spridning av HIV/AIDS. Över 770 personer har hittills varit med i implementeringen av *I decide my future*, varav 465 barn och ungdomar.

Metoden är omfattande och består av flera delar som är anpassade till olika målgrupper. För att illustrera budskapen används ett antal metaforer, bland annat:

Flodhästen – lär oss att förstå oss själva. Alla har sin egen erfarenhet och det som syns utåt är bara en del av jaget. Genom att förstå sig själv kan man också börja påverka sina egna handlingar.

Skeppet – tar dig var du vill i livet om du bara tar över roret och bestämmer åt vilket håll du vill styra.

Berget – visar att livet inte är en rak linje utan att man möter motgångar längs vägen. Det handlar om att hjälpa varandra framåt. Och även om förändringar är svåra, så går det att ta sig igenom dem.

FELIZBELA MACUACUA

ansvarig för skydd av barn och ungdomsverksamheten vid nationella kontoret på SOS Barnbyar i Maputo.

– Det är ett väldigt bra program. Det låter barn bli delaktiga och förbereder dem inför framtiden, genom att lära barnen att stå upp för sina rättigheter.

Det låter barn bli delaktiga.”

Varje gång man deltar i en ses-

sion får man nya reflektioner. Även vi vuxna. När vi startade fanns en kultur av att barnen inte hade någon egen röst. Därför var det viktigt att även de som är ansvariga förstår syftet så att de är delaktiga i processen och kan bidra till att också ge barnen en röst. Barnen behöver förstå att de själva kan påverka sitt liv. Inte bara veta sina rättigheter utan också ta ansvar för sina handlingar. Jag är otroligt nöjd med resultaten hittills. Barnen och mammorna har en mer öppen dialog idag. Jag vet flera barn som har börjat prata om att börja studera vid universitetet. De har lärt sig att navigera i sitt liv för att nå sina drömmar.

ÁILTON MUCHAVE

nationell programchef, SOS Barnbyar Moçambique.

– Som jag ser det så är det här en väldigt bra metod för att stärka

barn. Den lär dem vilka rättigheter de har och hur de ska skydda sig själva. Det är viktigt att

bygga barns självförtroende så att de förstår att de har en ljus framtid. För att barn ska kunna växa, behöver de drömmar. Tack vare att mammorna är delaktiga i processen förstår de också barnen bättre och kan ha glädje av värdefulla insikter, även i sina egna liv.

ANNA 16 år, deltagare

– Jag gillar *I decide my future*. Den sessionen som betydde mest för mig var när vi stod upp och pratade om hur vi skulle

respektera varandra och att vi själva skapar vår egen framtid.

OSCAR MARLENO AMILCAR MIGUEL

psykolog och socialarbetare vid SOS Barnbyar i Maputo, Moçambique.

– Jag tror att *I decide my future* kommer att skapa förändring. Det kan hjälpa barnen att förstå att de är en del av

samhället. Innan vi började med metoden kunde jag uppleva att barnen var passiva och inte tog egna initiativ. Projektet kan ändra på det, så att de lär sig att ta ansvar för sin egen framtid.

Sagt om
*I decide
my future*

Oscar Marleno Amilcar Miguel.

E-Prep startade 2017 och handlar om att förbereda SOS-anställda på olika former av nödsituationer och risker i programmen genom träning i krisberedskap. Förutom övningarna läggs stor vikt vid att ha tillgång till mat, rent vatten och nödutrustning samt en plan för logistik och kommunikation om infrastrukturen bryts. Barnbyn i Beira i Moçambique ingick i E-Preps pilotprojekt tillsammans med program i Bangladesh, Ecuador, Nicaragua, Niger, Somalia, Sydsudan, Syrien och Ukraina. Sedan starten har E-Prep utökats till fler länder där SOS Barnbyar verkar.

Bra beredskap blev räddningen

När cyklonen Idai drog in över Moçambique i mars 2019 hade förberedelse och övning stor betydelse för säkerheten i barnbyn i Beira. Barnen och de anställda visste precis vad de skulle göra och tog sig snabbt till en trygg plats, skyddade från katastrofen.

Text: *Timothy Spence* Foto: *Cornel van Heerden*

NÄR DEN TROPISKA CYKLONEN Idai drog in över kuststaden Beira samlades barnen och SOS-mammorna i barnbyn på förevisade platser utrustade med vatten, ficklampor och annan nödutrustning. Trots att Idai lämnade Beira i stor förödelse under en väldigt lång natt i mitten av mars, var barnen i barnbyn säkra och husen tog relativt lite skada. Skadan var desto större på Beira, en stad med fler än 500 000 invånare.

Den goda beredskapen hos de 147 barn och 35 anställda kan förklaras med E-Prep, som är en del av SOS Barnbyars nödhjälpsprogram.

– Mammorna och barnen var väldigt väl förberedda, berättar Baptista Boa, verksamhetschef för SOS Barnbyar i Beira.

Han tillägger att alla 35 anställda och några av de äldre barnen i barnbyn hade genomgått E-Prep-utbildning.

– Så snart vi hörde att cyklonen skulle nå Beira, genomförde vi övningar med barnen och alla SOS-mammor i barnbyn. Vi identifierade säkra platser som skulle fungera som samlingsplatser och platser att förvara mat. Genom E-Prep hade vi redan mat och andra förnödenheter på lager.

– Det visade sig vara mycket viktigt, eftersom cyklonen hindrade all tillförsel av mat, dricksvatten och läkemedel under en ganska lång period. Men vi var väl förberedda eftersom vi hade mat, första förband och annan utrustning tillgänglig.

SKYDD MOT STRESS

Att vara förberedd kan också bidra till att minska katastrofers traumatiserande effekt.

– Moçambique var ett av pilotländerna för E-Prep och det förberedande arbetet hade genomförts väldigt effektivt, säger Teresa Ngigi, en av SOS Barnbyars rådgivare inom psykisk hälsa och psykosocialt stöd.

– Alla var förberedda. De hade övat och hade nödvändig utrustning. Personalen hade dessutom ficklampor och tillgång till ett allmänt kommunikationssystem så att de kunde nå ut om något hände.

– När cyklonen drog in var alla barn tillsammans med SOS-mammorna, berättar

FOTO: MOZAMBIQUE NATIONAL INSTITUTE OF DISASTER MANAGEMENT (INGC)

OM KATASTROFEN – DET HÄR GJORDE VI

Cyklonen Idai drog in över sydöstra Afrika i mitten av mars 2019. Den orsakade stor förödelse och flodvågor dödade hundratals människor och hundratusentals hem raserades i centrala och norra Moçambique. Man uppskattar att 1,7 miljoner människor drabbades, 260 000 av dem barn. Även närliggande länder som Malawi och Zimbabwe drabbades svårt. Översvämningarna förstörde värdefull odlingsmark, i en region som till stor del livnär sig på jordbruk, och farliga vattenburna sjukdomar spred sig snabbt. SOS Barnbyar Moçambique var snabbt på plats med katastrofhjälp. Bland annat upprättades barnvänliga platser där barn som förlorat sitt hem fick trygghet, samtalsstöd och tillgång till lek – mitt i allt det svåra. Barnen erbjöds också skolmaterial och möjlighet till undervisning. Tillsammans med andra organisationer kunde barn som drabbats få sjukvård och vaccination mot de smittor katastrofen bar med sig.

Alla var förberedda. De hade övat och hade nödvändig utrustning.”

terna uppskattar att Idai skadade eller förstörde 240 000 bostäder i Moçambique och fler än 160 000 människor tvingades bo i tillfälliga läger och andra temporära

Teresa Ngigi, som ingår i det globala nödhjälpsprogrammet och stationerades i Beira efter katastrofen. Barnen kände sig säkra när cyklonen drog in, vilket i sig kan fungera som ett effektivt skydd mot stress och trauma.

Den kraftfulla stormen förstörde stora delar av centrala Moçambique och grannländerna Zimbabwe och Malawi. Myndighe-

boenden som följt. Många av de anställda som såg efter barnen i barnbyn under cyklonen förlorade själva sina hem. Några hade familj och släkt bland de hundratals som dödades av Idai.

Baptista Boa berättar att SOS Barnbyar samarbetar med externa partners, organisationer och myndigheter, bland annat det kommunala brandförsvaret och Röda korset, som en del av E-Prep-arbetet.

– Vi övade varje månad för att hålla handlingsplanen färskt i minnet. Annars glömmer du lätt bort vad du ska göra, säger Baptista Boa, som under cyklonens framfart tillfälligt befann sig i Tete, en stad som också drabbades hårt.

– Idai tvingade oss att praktiskt testa vad vi lärt oss. Det var fantastiskt att se hur barnen tog tillvara på sina kunskaper och hur de hjälpte till att städa upp i barnbyn efter katastrofen.

Barnbyn i Beira öppnade 2011 och just nu bor där 147 barn. ●

Fattigdom kan tvinga Nyaaba att ställas inför sitt livs kanske svåraste beslut; att behöva gifta bort sina döttrar.

En pappas sista utväg

Nyaaba ligger sömnlös varje natt av oro för sina två yngsta döttrars framtid. Han fasar för att han kanske tvingas gifta bort dem – men har inte råd att låta dem gå kvar i skolan. Han är redan 65 år, så tiden är knapp innan döttrarnas öde avgörs.

Text: *Anne Kabura* Foto: *Tom Maruko*

FAMILJEN BOR PÅ Ghanas landsbygd.

Tre av Nyaabas barn är redan gifta, endast Marikah, 15, och Serwa, 12, bor kvar hemma. Deras mamma dog för sju år sedan.

– När min fru dog var Serwa bara fyra år gammal och jag har tagit hand om henne helt själv sedan dess, säger Nyaaba.

Varje dag är en kamp för att få pengarna att räcka till. De äger bara fyra tallrikar och saknar bestick. Istället för muggar dricker de ur gamla konservburkar. De livnar sig på majs och ris som Nyaabe odlar.

– Jag klarar inte av att betala för skolgång och ordentliga kläder, de har alltid haft slitna skoluniformer. De är mina yngsta barn. Om jag inte lyckas rusta dem inför framtiden innan jag dör är de förlorade. Den tanken gör mig förkrossad. Jag får inte stöd från något håll. Om jag hade pengar hade jag investerat i deras utbildning, det skulle ge dem en bättre framtid, säger Nyaaba.

HUSET ÄR EN HÄLSOFARA

En annan utmaning för Nyaaba är huset de bor i. Han byggde det själv för över 20 år sedan och det är nu så fallfärdigt att det blivit en hälsofara för familjen. Taket läcker och det är sprickor i väggarna. Han delar rum med döttrarna eftersom man på grund av skadorna bara kan vistas i ett av de två rummen.

– Det här är det enda ljus vi har, berättar Nyaaba och håller upp en lampa gjord av tre glödlampor med batterier, monterade på en träställning. Jag köpte den på marknaden. Om vi behöver mer ljus vid läxläsningen använder vi en ficklampa, förklarar han.

Marikah är medveten om att de knappa förhållandena i hemmet kan begränsa hennes möjligheter i framtiden. Hon går i sjätte klass och har matematik som favoritämne. När hon blir stor vill hon bli mattelärare. Men för att fullfölja en sådan utbildning vet hon att hon behöver gå i skolan minst tio år till. Hon är orolig att hennes pappa inte ska klara av att försörja henne och systemen under så lång tid.

– Pappa är gammal och kommer inte ha en inkomst länge till, säger Marikah. Om han inte kan arbeta finns det ingen som kan ta hand om mig och min lillasyster. Då måste vi sluta skolan och börja jobba istället. Det oroar mig. ●

Serwa utanför huset som hennes pappa byggde för över tjugo år sedan.

” Det här är det enda ljus vi har ... en lampa gjord av tre glödlampor med batterier, monterade på en träställning. Jag köpte den på marknaden. Om vi behöver mer ljus vid läxläsningen använder vi en ficklampa”

OM BARNÄKTENSKAP

Flickor löper avsevärt högre risk än pojkar att tvingas ingå barnäktenskap. Barnäktenskap leder i de flesta fall till att man hoppar av skolan och därmed får ett helt liv utan egen försörjning och självständighet – och riskerar komplikationer, eller i värsta fall dödsfall, vid graviditet och/eller förlösning.

Lagförändringar skyddar inte alltid flickor från bortgifte eftersom det ofta är fattigdom som driver föräldrar till att tvingas gifta bort sina barn. Globalt löper flickor från 20 procent av de mest fattiga hushållen en 76 procent högre risk än an-

dra barn, att tvingas in i barnäktenskap. Vid humanitära katastrofer eller ekonomisk kollaps ökar risken ytterligare. Varje år beräknas 12 miljoner flickor giftas bort före 18 års ålder och i utvecklingsländer riskerar en av nio flickor att giftas bort före 15 års ålder*. Enligt UNICEF beräknar man att det år 2030 kommer att finnas 750 miljoner kvinnor som har blivit bortgifta som barn.

*A Second Revolution: Thirty years of child rights, and the unfinished agenda, Child Rights Now! (2019)

UTBILDNING – VÄGEN UT UR FATTIGDOM

Utbildning för flickor har inte bara positiv påverkan på individen – även på samhället i stort. Enligt UNESCO löper flickor från fattiga förhållanden större risk att inte fullfölja sin utbildning på grund av att familjerna sällan prioriterar att betala för deras skoluniformer och böcker. Eftersom utbildning är en nyckelfaktor för att skapa ett hållbart samhälle är det en viktig del av SOS Barnbyars familjestärkande

program; allt från att bekosta enskilda barns skolmaterial och böcker till att stärka hela lokalsamhällen genom skolor, undervisning, kunskapsförstärkning och erfarenhetsutbyte. Förutom att säkerställa att barn som lever under svåra omständigheter kan gå i skolan, består de familjestärkande insatserna bland annat av att ge tillgång till sjukvård och psykosocialt stöd, viktiga samhällsfunk-

Så här har familjen fått hjälp: Marikah och Serwa har nu fått nya skoluniformer, riktiga skor och annan nödvändig skolutrustning. Huset kommer att renoveras så att flickorna får ett eget rum. En ordentlig belysning ska installeras för att underlätta läxläsningen och systrarna ska också få varsin cykel så att de enklare ska kunna ta sig den åtta kilometer långa vägen till skolan.

tioner och ser till att föräldrarna kan skapa sig en egen inkomst – allt med syfte att de får en stabil grund att stå på. Stödet anpassas till varje familjs specifika behov och utmaningar.

Så här påverkar vi barns nutid – och framtid

Barn som idag lever i otrygghet kan inte vänta. Vi ger oss inte utan arbetar ständigt för att hitta nya, innovativa lösningar för att säkra barns framtid. Så även i vår kommunikation, så att vi kan bli fler som tar ansvar för att bidra till en tryggare framtid för barn. För

vi vet att vårt arbete fungerar. Det vet du också. Det är därför vi behöver dig. Vi behöver din vilja, ditt engagemang och din fortsatta tro på att det är möjligt.

I vårt senaste initiativ, Play Your Part, som lanserades i oktober har vi tagit ett tydligt kliv framåt. Vårt mål är att få fler människor att gå från att vilja bidra, till att faktiskt göra det. Vi vill uppmana fler människor att känna kraften i gemenskapen.

Att vi alla kan göra något, och att vi tillsammans kan göra något stort. Initiativet innefattar bland annat en interaktiv dramatisering av vårt arbete som bjuder in tittaren att påverka barns framtid tillsammans med oss. Tittaren får möta barn från olika platser i världen som på olika sätt tvingas möta fattigdomens konsekvenser. På så sätt fortsätter vi att uppmana och utmana människor att ta ställning och trygga barns framtid. Ju fler som ser, desto större skillnad kan vi göra.

Vi vet att du är med oss. Så vad kan du göra? Du kan se filmen. Dela kampanjen. Sprida budskapet. Så att vi blir fler. Du hittar kampanjen på sos-barnbyar.se/playyourpart där du enkelt kan dela med dina vänner och bekanta på dina sociala plattformar.

Ensamman kan vi göra skillnad. Men tillsammans kan vi förändra världen!

” Enligt UNESCO löper flickor från fattiga förhållanden större risk att inte fullfölja sin utbildning på grund av att familjerna sällan prioriterar att betala för deras skoluniformer och böcker.”

SOS BARNBYAR
SVERIGE

Play Your Part

Vi gör allt vi kan för att inte ett enda barn ska växa upp ensamt.
Utan kärlek, utan trygghet. Men vi behöver dig – så att vi kan uppmana fler
att känna kraften i gemenskapen, när vi tar ansvar för att trygga barns framtid.
För ensamma kan vi göra skillnad, men tillsammans kan vi förändra världen.

Du kan påverka barns framtid genom att dela den interaktiva filmen på
sos-barnbyar.se/playyourpart

Murat är trygg i sitt nya hem som har en ordentlig ytterdörr med lås, ventilation, värme och rinnande vatten.

Murats nya liv

Murat var en tyst och blyg pojke som levde i en ruin av betong, utan varken värme eller vatten. Han har förändrats så pass mycket sedan vi var här förra gången att han nästan inte går att känna igen när han visar oss runt i familjens nya lägenhet.

Text: *Torunn Gilje* Foto: *Katerina Ilievska*

I förra numret av SOS Barn fick vi möta Murat och hans familj då de levde i en fuktig betongbunker.

Syskonen har stor glädje av varandra, både i och utanför skolan.

– **KOM IN!** Murat öppnar dörren till lägenheten på sjätte våningen, i ett bostadsområde utanför Kosovos huvudstad Pristina. Inne i lägenheten är det varmt, ljust och torrt. Och de har en ytterdörr med lås. När Murat låser dörren bakom oss, är det nästan överkligt att tänka på de extremt dåliga förhållanden han och familjen levde under när de kom i kontakt med SOS Barnbyars familjestärkande program för fyra år sedan.

Då var Murat och hans två syskon några av de många barn i Pristinas som växer upp i extrem fattigdom. Familjen bodde i en ruin utan värme, isolering eller rinnande vatten. De saknade ytterdörr. När det regnade rann vattnet rätt in. Alla mattorna var fuktiga och luften rå. Barnen hade stora problem med luftvägarna.

– Deras situation då var den värsta jag någonsin hade sett, säger SOS Barnbyars familjerådgivare, Arjeta.

DRASTISK FÖRÄNDRING

Hon är psykolog och jobbar som familjerådgivare i SOS Barnbyars familjprogram i Pristina. Hon har varit familjens kontaktperson i fyra år och har följt deras drastiska förändring.

– Arbetslöshet och ett nästintill obefintligt socialbidrag gjorde att familjens inkomster inte räckte till. Pappan var ute på

”

Vi har det så bra här. Levnadsförhållandena är obeskrivligt mycket bättre. Här är det inte fuktigt eller kallt ... Barnen har inte längre problem med luftvägarna.”

här. Levnadsförhållandena är obeskrivligt mycket bättre. Här är det inte fuktigt eller kallt, vi kan värma upp lägenheten och vädra ut matos från köket. Barnen har inte längre problem med luftvägarna. Grann-

nätterna och samlade skrot, metall och papper som han sålde för en liten summa. Fattigdomen och livssituationen tärde på de vuxna och barnen mätte också väldigt dåligt psykosocialt.

– Nu är situationen en helt annan, förklarar Arjeta.

Pappa Imri har fått yrkesträning och verktyg och tjänar nu tillräckligt för att försörja familjen.

Genom familjeprogrammet fick de hjälp att söka högre socialbidrag. De fick också efterhand en lägenhet som de nu bor i.

– Vi har det så bra här. Levnadsförhållandena är obeskrivligt mycket bättre. Här är det inte fuktigt eller kallt, vi kan värma upp lägenheten och vädra ut matos från köket. Barnen har inte längre problem med luftvägarna. Grann-

skapet är också mycket tryggare än det vi bodde i förut. Vi har lärt känna flera av grannarna och vi bjuder ofta över varandra på kaffe, berättar Murats mamma Valbona.

Barnen har börjat i skolan och skolgården ligger rätt över vägen från bostadsområdet där de bor. De har fått nya kompisar. Murat går nästan inte att känna igen. Han är fortfarande lite blyg, men har nära till skratt och visar oss gärna runt i lägenheten. När familjen först gick med i programmet var Murat och syskonen tysta och hade svårt att öppna sig. De ville inte prata med Arjeta och gömde sig när hon kom.

Fattiga föräldrar är inte nödvändigtvis sämre föräldrar. Men fattigdom tvingar föräldrar att fokusera på att överleva, eller gör dem missmodiga med följden att de ger upp. I bägge fallen blir barnen i hög grad överlämnade åt sig själva. En viktig åtgärd för Murats familj var därför att de vuxna fick råd och vägledning i att stärka sin föräldraroll.

UTBILDNING ÄR VÄGEN FRAM

Att familjens livssituation har förändrats så dramatiskt de senaste åren syns också på skolresultaten. Barnen har fått extra pedagogiskt stöd och trivs väldigt bra i skolan – även om det är lite för mycket läxor, enligt Murat.

– Vi har massor av läxor. Men jag får hjälp av min storasyster eller mamma. I skolan spelar jag mycket fotboll. Ronaldo är min favoritspelare, säger Murat.

Han hoppas snart få börja träna fotboll i det lokala laget.

Valbona understryker också betydelsen av skolgång och utbildning.

– Att strunta i läxorna är inte ett alternativ, skolgången är lösningen. Det är mycket bra lärare här och det är väldigt viktigt att barnen får möjlighet att utbildas sig. Jag kunde inte utbilda mig på grund av kriget och jag vill inte att de ska hamna där jag hamnade. Vi har problem med hög arbetslöshet i Kosovo, men utan utbildning är det ännu svårare att få jobb. Vi hoppas på bättre tider i Kosovo. ●

STÖD FÖR ATT KARTLÄGGA BEHOV

Våra familjestärkande program skapar trygga uppväxtmiljöer där barn tillåts vara barn, så länge de är just barn. SOS Barnbyars verksamhet i Göteborg fick nyligen 1,1 miljoner kronor av Jämställdhetsmyndigheten för att kartlägga hur ett familjestärkande program skulle kunna se ut i Sverige. Målet med kartläggningen är att se vilka behov de mammor har, som kommit till Sverige "på anknytning" till barn som tidigare kommit som ensamkommande. Syftet är att avlasta det ansvar som idag vilar på barnen.

– Vi arbetar för att stärka familjen så att föräldern kan utöva sitt

föräldraskap så att ungdomen och syskon kan fullfölja sitt skolarbete eller genomföra

sin praktik eller utbildning, säger Zainab Hussaini som är verksamhetschef för SOS Barnbyar Göteborg.

SNART FÖDELSEDAG? STARTA EN FACEBOOKINSAMLING!

Fyller du snart år och vill att din födelsedag ska göra skillnad för så många som möjligt? Ett bra tips är att starta en Facebookinsamling till förmån för SOS Barnbyar.

Den är smidig att sätta upp – och ett fint sätt att skapa engagemang hos nära och kära. Facebooks insamlingsverktyg är enkelt att använda; både för dig som skapar insamlingen och för de som vill skänka en gåva.

BULGARIEN: KUNSKAP SKA FÖREBYGGA TRAFFICKING

Genom ett stöd från Musikhjälpen på temat *Barn är inte till salu* har vårt projekt "Be Aware, Be Safe" kunnat starta upp i Bulgarien. Satsningen handlar om att öka medvetenheten bland skolbarn, lärare och andra personer som arbetar med barn, för att förebygga trafficking och barnsexhandel. Hittills har man tagit fram ett utbildningsmaterial och flera utbildningsinsatser på skolor i särskilt utsatta områden har genomförts. Utvärderingar visar att kunskapsnivån i ämnet ökat sedan projektet drog igång. Nästa steg handlar om att utbilda fler grupper och få in ämnet i den nationella utbildningsplanen som når alla skolbarn i Bulgarien – för att bättre rusta hela samhället i att motverka trafficking och barnsexhandel.

– Vi hade inte arbetat proaktivt med det här ämnet tidigare och har redan sett stora framsteg. Nu när vi går in i nästa fas i projektet hoppas vi att det faller lika väl ut som den första, säger Denitsa Avramova som är programkoordinator på SOS Barnbyar Bulgarien.

En hållbar väg framåt

SUSTAINABLE PATH är ett initiativ inom SOS Children's Villages International för att öka kapaciteten och den ekonomiska självständigheten för de medlemsorganisationer som idag har verksamhet men saknar – och vill dra igång – ett eget insamlingsarbete. Satsningen går ut på att de medlemsorganisationer som idag själva bedriver insamling investerar i de som inte gör det, för att underlätta vägen mot självfinansiering.

– Genom att stärka de här medlemsorganisationerna får de en större självständighet och fri-

het att rikta stöd till barn där behoven är som störst. Den lokala kunskapen kan tas tillvara och organisationerna blir självstyrande på ett helt annat

... större självständighet och frihet att rikta stöd till barn där behoven är som störst."

sätt än de var tidigare, säger Bodil Långberg, tf generalsekreterare.

Initiativet introducerades för 33 medlemsorganisationer 2012 och har redan rönt stor framgång. SOS Barnbyar Polen blev den första som uppnådde självförsörjning och de stödjer nu i sin tur verksamheten i Kamerun.

SOS Barnbyar Sverige investerar just nu i SOS Barnbyar Ukraina för att de på sikt ska bli ekonomiskt självförsörjande. Hittills har 13 medlemsorganisationer uppnått de mål som var satta till 2020 och alla 33 förväntas nå självförsörjning till 2020.

FOTO: PAAL AUDESTAD

Missa inte

Du vet väl att du kan följa oss i sociala medier? Där lägger vi löpande ut nyheter, filmer och berättelser från vår verksamhet – ett smart sätt att hålla koll.

Med de ungas perspektiv i siktet

Att gå från barn till vuxen är inte alltid lätt. Med ett tungt bagage kan det vara än svårare. För att ta reda på vilket stöd ungdomar vill ha för att underlätta övergången, har SOS Barnbyars internationella ungdomsforum rådfrågats i frågan. Virginia Paterson, ansvarig för SOS Barnbyars arbete med ungas delaktighet vid internationella kontoret i Innsbruck, samordnar arbetet.

Text: Johanna Perwe

– **JAG VILL VETA** vad transformationen egentligen handlar om. Vad är det som gör att unga förflyttar sig mot vuxenlivet? Och hur kan vi vuxna underlätta den processen? Jag har själv barn i den åldern och vet att det inte alltid är lätt att göra rätt.

Virginia Paterson är på blixitvisit i Sverige för att ta del av metoden *I decide my future* som handlar om att stärka barns delaktighet och självledarskap (läs mer på sid 4). Hon vill hitta synergier med det arbete SOS Barnbyar gör för ungdomar i de frågorna; ett arbete som tar avstamp i ett internationellt ungdomsforum bestående av ett tjugotal unga deltagare i SOS Barnbyars program runt om i världen.

– Om vi vill veta de ungas åsikt, måste vi lyssna på vad de har att säga.

STRATEGIN BLEV STARTSKOTTET

Det hela startade 2015 när SOS Barnbyars nya strategi skulle ta form och man

behövde ha ett forum med ungdomar som kunde ge sin syn på hur strategin skulle se ut. Ett forum tillsattes med representanter från olika program och världsdelar. Virginia Paterson är idag tacksam över initiativet.

– Att ungdomarna involverades i strategiarbetet gjorde verkligen skillnad. Vi fick in deras perspektiv, berättar hon.

Ungdomsforumet träffas nu minst en gång om året och däremellan har de onlinemöten och delar löpande information genom en digital plattform. Varje år tillkommer nya ungdomar – och de som varit med ett tag kliver tillbaka.

ETT STÖD IN I VUXENLIVET

I år är arbetet fokuserat på att ta fram en guide för föräldrar och andra vårdnadshavare som ska hjälpa ungdomar på vägen

mot att bli vuxna. Virginia Paterson driver arbetet i nära dialog med ungdomarna.

– Det kan vara nog så svårt för en ung person att bli vuxen. Om man dessutom levt delar av sitt liv under svåra förhållanden, eller utsatts för trauman, är det viktigt att man erbjuds rätt stöd för att kunna nå sin fulla potential.

Dialogen har skett i form av enkäter och fysiska möten. Resultaten visar att de unga ofta får uttrycka sin mening – men de upplever att de inte alltid får gehör för den. Om de ska kunna bestämma i frågor som rör dem själva måste de vuxna också lämna utrymme för det.

Men hon menar att ungdomarna inte ska besluta allt.

– Vissa frågor är svårare än andra och då kan en vuxens vägledning behövas. Många gånger går det då att mötas i samförstånd vilket ändå gör

ungdomarna mer delaktiga i besluten och upplever att de kan påverka sin situation. Förhoppningsvis tar de då ett större självledarskap i sina liv.

Resultaten visade också att ju längre bort beslutsfattaren befann sig, desto svårare tyckte de unga det var att acceptera de beslut eller regler som gällde. Ungdomarna uttryckte en stark önskan om att få bestämma mer över frågor som till exempel boendet, eget välbefinnande och hälsa. De vill också veta mer om vilka alternativ de har att välja på. Lärdomar som nu ska integreras i den guide som håller på att utvecklas som stöd till vuxna i programmen med ungdomar i sin omsorg.

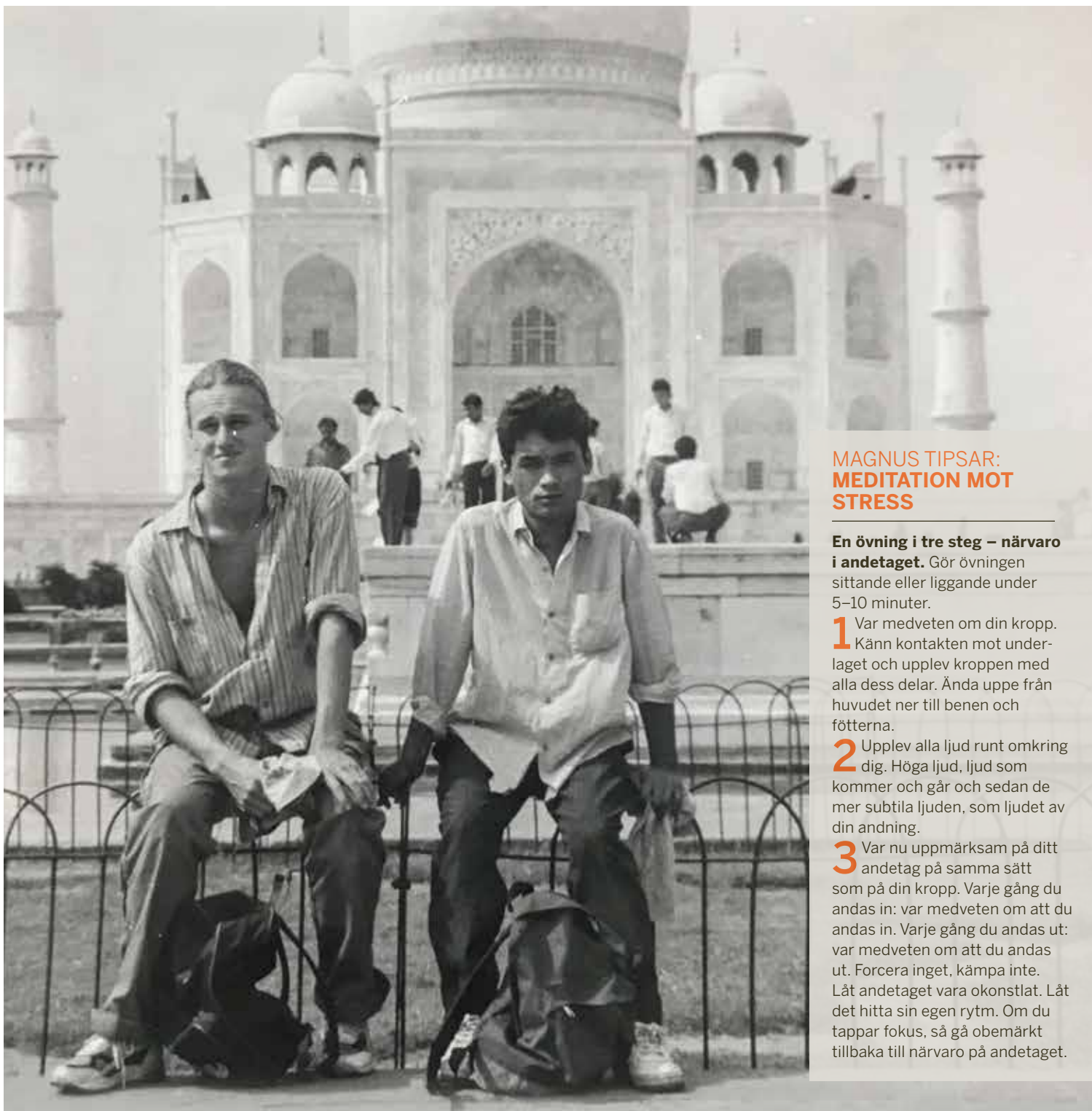
Resultaten visar att många områden har blivit bättre på senare år, bland annat de ungas möjlighet att påverka hur de tillbringar sin tid, vilka de umgås med och hur de planerar sin framtid. Även arbetet med själva ungdomsforumet har utvecklats genom åren.

– Från början var det vi vuxna som skrev frågorna i enkäterna. Men om vi ställer frågorna på fel sätt får vi fel svar. En lärdom är därför att låta ungdomar vara med och skapa frågorna.

Ännu ett exempel på när de unga får säga sitt.

Det kan vara nog så svårt för en ung person att bli vuxen. Om man dessutom levt delar av sitt liv under svåra förhållanden, eller utsatts för trauman, är det viktigt att man erbjuds rätt stöd för att kunna nå sin fulla potential.”

MAGNUS TIPSAR: MEDITATION MOT STRESS

En övning i tre steg – närvaro i andetaget. Gör övningen sittande eller liggande under 5–10 minuter.

1 Var medveten om din kropp. Känn kontakten mot underlaget och upplev kroppen med alla dess delar. Ända uppe från huvudet ner till benen och fötterna.

2 Upplev alla ljud runt omkring dig. Höga ljud, ljud som kommer och går och sedan de mer subtila ljuden, som ljudet av din andning.

3 Var nu uppmärksam på ditt andetag på samma sätt som på din kropp. Varje gång du andas in: var medveten om att du andas in. Varje gång du andas ut: var medveten om att du andas ut. Forcera inget, kämpa inte. Låt andetaget vara okonstlat. Låt det hitta sin egen rytm. Om du tappar fokus, så gå obemärkt tillbaka till närvaro på andetaget.

Fadderbarnet förändrade hans liv

Mötet med det tibetanska fadderbarnet i sena tonåren var livsavgörande för Magnus Fridh. Det gjorde att han kom i kontakt med buddhism och lärde sig meditera. Idag är Magnus yoga- och meditationslärare och har fortfarande kontakt med det fadderbarn som blivit som en bror för honom. *Text: Johanna Perwe Foto: Privat*

DET VAR I BÖRJAN av 1970-talet som Magnus mamma kontaktade SOS Barnbyar och bad att få bli fadder till ett tibetanskt barn. Hon hade engagerats när hon läst om barn som tvingats fly från Tibet till norra Indien i samband med stridigheter som rådde i regionen vid den tiden. I en barnby i nordvästra Indien bodde Karma,

”

Inte ett barn att tycka synd om – utan en pojke som blev del av vår familj.”

Magnus Fridh
Bor: Stockholm
Yrke: Meditations- och yogalärare

Aktuell: Med boken "Att vara stilla när allt skyndar" (Bonnier Fakta) som ges ut hösten 2019.

Instagram:
@magnus_fridh

mig lite avundsjuk. Men samtidigt hade mamma en god förmåga att berätta om Karma på ett spännande sätt vilket skapade engagemang hos oss. Inte ett barn att tycka synd om – utan en pojke som blev del av vår familj.

KARMA BESÖKTE FAMILJEN

Genom hela uppväxten hade de kontakt. När Magnus var 17 år bjöd familjen hem Karma till Sverige. Mötet blev avgörande för Magnus.

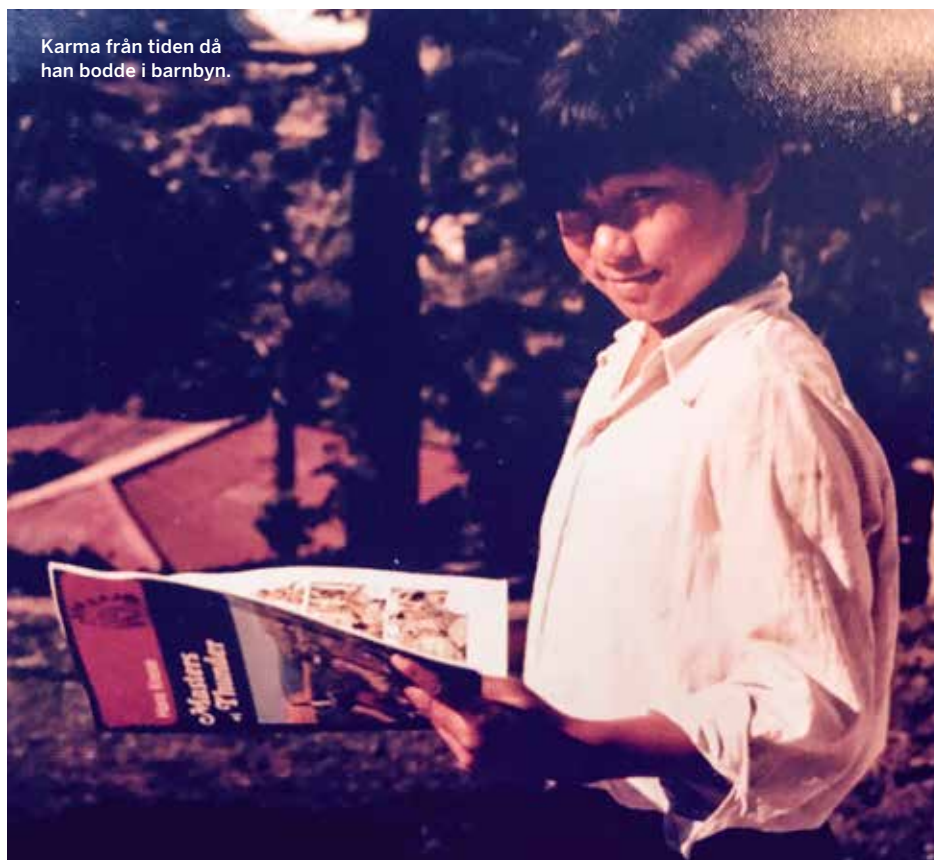
– Jag var en ganska orolig tonåring. I sam-

en tibetansk liten pojke som hade flytt från oroligheterna och som nästan var jämnårig med hennes egna barn. Karma blev familjens fadderbarn och hade därmed fått en egen fadderfamilj – på andra sidan jordklotet.

– Mamma var väldigt duktig på att berätta om fadderskapet på ett naturligt sätt, berättar Magnus. Hon uppmuntrade mig och min storasyster att själva skriva brev och rita teckningar. Det var roligt att få brev från honom.

Engagemanget från familjen var stort och kontakten tät.

– Jag minns att det fanns presenter hemma som skulle skickas. Bland annat ett serialalbum med Tintin som jag själv ville ha och gjorde

Karma från tiden då han bodde i barnbyn.

talerna med Karma lärde jag mig massor. Vi promenerade och diskuterade mycket. Han kunde förklara saker och gav en bra introduktion i tibetansk buddhism och meditation. Jag bestämde mig där och då att jag skulle hälsa på honom i Indien året därpå.

Och så blev det. Magnus lärde sig meditera och utöva yoga och han började även studera tibetanska och sanskrit. När han hälsade på Karma passade han på att besöka olika tempel för att få undervisning i meditation och tibetansk buddhism.

– Meditationen reducerade min oro och stress, inte bara för stunden utan även på sikt. Den gjorde mig mer grundad, berättar Magnus.

Det som började med ett samtal med Karma utvecklades till en hel livsstil.

– Intresset växte fram alltmer eftersom det hade en så pass bra inverkan på mig. Jag hade aldrig kommit i kontakt med meditation och yoga om det inte varit för Karma. I det lilla blekingska samhälle där jag växte upp fanns ingenting sådant. Inte på den tiden.

Idag livnär sig Magnus som yoga- och

meditationslärare och är engagerad i tibetanernas öde.

– Det har blivit en del av mig. Fadderskapet som barn förändrade verkligen mitt liv.

Numera har Magnus och Karma mest kontakt via sociala medier men häromåret tog han med sig hela sin familj för att hälsa på Karma som nu bor i Nepal med sin fru och två barn.

– Vi har båda tonårsbarn. Jag såg hans söner tillsammans med mina döttrar och de konsumerade samma sorts musik, mode och böcker. Men samtidigt är det stor skillnad. Karmas familj lever i exil i ett land där ekonomin är svag.

Trots detta har Karma skapat sig ett bra liv och äger ett spinneri med flera anställda som levererar ull till en mattfabrik. Hans två söner har fått en trygg uppväxt. Magnus berättar om alla foton, brev och teckningar som Karma sparat från barndomen och nu visade upp när de var och hälsade på. Att fadderskapet haft betydelse råder det ingen tvekan om.

– Jag tror att vi båda har påverkat varandras liv på ett väldigt bra sätt, avslutar han. ●

FOTO: CORNEL VAN HEERDEN

Involvera barnen – så gör du

ATT BETYDA NÅGOT för någon kan få en att växa, känna empati – och stolthet. Om du har ett barn i din närhet, är ett bra tips att involvera det i ditt fadderskap. Det skapar också en förståelse för hur barn i andra delar av världen kan ha det och en insikt i att man kan göra skillnad för andra, oavsett ålder.

- **Berätta om alla barns lika värde**

Förklara vad barnkonventionen innebär; till exempel om alla människors lika värde och att alla barn har rätt till en trygg uppväxt – oavsett var i världen man bor.

- **Kika närmare på landet**

Berätta om det land ni är faddrar i. Prata om vilka utmaningar landet har, vad som gör att familjer splittras och varför inte alla barn kan bo hos sin biologiska mamma eller pappa.

- **Prata om vad stödet innebär**

Förklara på vilket sätt fadderskapet gör skillnad, att det gör så att utsatta barn kan växa upp i en kärleksfull familj med syskon och får gå i skolan. Trygghet och utbildning gör att de kan växa upp till stabila vuxna som i sin tur kan ge en trygg uppväxt till sina barn.

- **Rita teckningar och skriv brev**

Om du har ett fadderbarn; uppmuntra barnet att skriva brev och rita teckningar till fadderbarnet som ni tillsammans lägger på brevlådan. Tänk på att det är valfritt för fadderbarnet att svara, förbered därför barnet så att det inte förväntar sig något brev tillbaka.

- **Hylla och fira**

Skicka gärna ett födelsedagskort när fadderbarnet fyller år och julkort till jul.

»Förklara vad barnkonventionen innebär; till exempel om alla människors lika värde och att alla barn har rätt till en trygg uppväxt – oavsett var i världen man bor.«

Vad händer när barnet jag följer lämnar fadderskapsprogrammet?

S Hur länge ett barn stannar i fadderskapsprogrammet beror till största del på vilken typ av utbildning de valt. När de är klara med sina studier, kan ta ett arbete och försörja sig själva tas de ur det internationella fadderskapsprogrammet och flyttar hemifrån. Det kan ske alltifrån när de är mellan 18–23 år, men vanligtvis sker det när de är mellan 19–21 år. Det finns en övre åldersgräns på 23 år i det

Frågor & svar:

internationella fadderskapsprogrammet. När det barn du följer tas ur

fadderskapsprogrammet och flyttar informerar vi dig skriftligen. I samma brev får du även ett förslag på ett nytt barn att följa. Det är naturligtvis helt frivilligt och du är alltid välkommen att kontakta oss om du har andra önskemål än det vi föreslagit eller om du har funderingar kring ditt fortsatta engagemang.

Kan man skicka paket/presenter till sitt fadderbarn?

S Många faddrar vill skicka presenter till barnen. Det är naturligtvis uppskattat – men om du gör det, tänk då på att försändelsen klassas som brev/skrymmande brev enligt postens bestämmelser. Vi avråder från att skicka paket, på grund av att postsystemen i många länder inte är så välorganiserade och vi har inga möjligheter att eftersöka paket som försvinner på vägen. I några länder läggs det dessutom på en tullavgift och barnbyarna har då ingen möjlighet att lösa ut paketet från postkontoret. Välj gärna presenter av mindre värde som kan glädja flera för att undvika avundsjuka och konflikter mellan barnen.

Från 1 juli 2019 återinfördes möjlighet till skattereduktion för gåvor från privatpersoner. Har jag möjlighet att ta del av skattereduktion för de gåvor jag skänkt till SOS Barnbyar?

S Ja, det har du. Den 31 juli 2019 blev SOS Barnbyar godkända som gåvomottagare hos Skatteverket. Det innebär att vi rapporterar in till Skatteverket alla de gåvor du skänker till SOS Barnbyar som uppfyller de kriterier som gäller för skattereduktionen. Mer information om skattereduktion för gåvor från privatpersoner – och vilka kriterier som gäller – hittar du på vår webbplats.

När de är klara med sina studier, kan ta ett arbete och försörja sig själva tas de ur det internationella fadderskapsprogrammet ...”

FLER SÄTT ATT BIDRA

Goda bubblor som gör gott

VILL DU SERVERA alkoholfritt bubbel utan att kompromissa med varken smak eller party? Välj GodDryck, ett alkoholfritt ekologiskt mousserande vin och äppelmust som säljs till förmån för bland annat SOS Barnbyar. De tillverkas helt utan konserveringsmedel och artificiella aromämnen och finns att köpa i utvalda ICA-butiker, på Hemköp, Coop, Mathem.se, Delitea.se och Systembolaget. GodDryck kostar från 49 kronor.

VÄLJ SVENSKA LANTCHIPS TILL FREDAGSMYSET

I över 25 år har Svenska Lantchips engagerat sig för barn som lever i otrygghet genom att skänka delar av försäljningen till SOS Barnbyar. Vill du alltså ha ett fredagsmys som gör extra gott välj Svenska Lantchips, världens första fossilfria chipsproducent. – Våra grundare har sett till att hela kulturen genomsyras av just tanken att ge tillbaka. Om det går

bra för oss känns det naturligt att ge något tillbaka, säger Joseph Bautista, försäljnings- och marknadschef på Svenska Lantchips.

SMART LARM FÖR TRYGGARE HEM

Sector Alarms uppkopplade hemlarm skyddar mot både inbrott, brand och spar värdefull tid om olyckan är framme. Låt fler bli trygga genom att tipsa om nya kunder på <https://www.sectoralarm.se/om/sos-barnbyar/tipsa-om-ny-kund/> så skänker Sector Alarm 300 kronor till SOS Barnbyar för varje ny kund. Startpaketet kostar 1 490 kronor, månadsavgift tillkommer.

STÖD SOS BARNBYAR MED GODEL

Du vet väl att du som kund hos GodEl kan stödja SOS Barnbyar? Med GodEl får du dessutom klimatpositiv el märkt Bra Miljöval, rörligt elpris med prisgaranti – och har endast 25 kronor i fast månadsavgift. Signa upp dig på godel.se och välj att överskottet från din elräkning går till SOS Barnbyar så blir vi fler elkunder som bidrar till att ge barn en trygg uppväxt.

GÄVOKNAPPEN när du bokar en resa så bidrar du med 20 kronor till SOS Barnbyar.

BOKNINGSRABATT MED APOLLO

Vår företagspartner Apollo erbjuder dig som fadder 800 kronor i rabatt om du bokar din resa på apollo.se. Du kan välja mellan allt från sköna sol- och badresor till träningsresor. Boka 30 dagar innan avgång, senaste bokningsdag är 1 mars 2020 (gäller vid ordinarie charterutbud, ej enbart flyg eller ospecificerad resa). Ange rabattkod: **SOSFADDER**.

Apollo är hållbarhetscertifierade enligt Travelifes kriterier för researrangörer och har bidragit till SOS Barnbyars verksamhet sedan 2001.

BARNSIDAN

Barnfrågan Mitt drömyrke

Det här är några av framtidsdrömmarna som faddrar i SOS Barnbyar Sverige skapar för barn i Moçambique – ett av våra fokusländer.

Marques

MARQUES, 10 ÅR

Det bästa jag vet är att leka med småbilar med mina kompisar. Jag vill bli sjuksköterska när jag blir stor.

Izabel

IZABEL, 13 ÅR

Mina favoritämnen i skolan är matte och portugisiska. När jag blir stor vill jag jobba som revisor.

Paulo

PAULO, 11 ÅR

Jag vill bli kock när jag blir stor. Jag gillar att laga mat och min favoritmat är böner.

Vidonia

VIDONIA, 10 ÅR

Jag gillar portugisiska i skolan. När jag blir stor vill jag bli affärskvinna.

Catrina

CATRINA, 15 ÅR

Min dröm är att bli läkare.

SÅ HÄR GÖR VI SKILLNAD – TILLSAMMANS

SOS Barnbyar har haft verksamhet i Moçambique sedan 1986. Den handlar framför allt om att stärka familjer och lokalsamhällen och att se till så att barn som inte har några föräldrar får en trygg uppväxt i familjehem. Vi gör också att fler barn kan gå i skolan, något som inte är självklart i ett land där 72 procent av befolkningen lever i fattigdom – och över hälften av invånarna är barn. De här insatserna hade inte varit möjliga utan alla viktiga faddrar och andra givare som stödjer SOS Barnbyar i Sverige och Norge som tillsammans finansierar all programverksamhet i landet.

De här insatserna hade inte varit möjliga utan alla viktiga faddrar och andra givare som stödjer SOS Barnbyar i Sverige och Norge som tillsammans finansierar all programverksamhet i landet.